

s.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över remiss av DS 2024:30 En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas, svar senast 2025-03-17

Er beteckning: S2024/02012

Länsstyrelsen i Uppsala län, (fortsättningsvis Länsstyrelsen) avger härmed följande yttrande avseende Ds 2024:30 En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas.

Länsstyrelsen Uppsala läns ställningstagande

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om att kunna ge tillfällig föräldrapenning till vårdnadshavare och personer som är att likställa med föräldrar för att kunna ta del av insatser från socialtjänsten. Förslaget skulle som utredningen skriver underlätta och möjliggöra för vårdnadshavare som idag tackar nej till insatser från socialtjänsten, på grund av att de inte har förutsättningar att delta på arbetstid, att istället tacka ja.

Länsstyrelsen avstyrker i övrigt utredningens förslag om en lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (fortsättningsvis LIV). Länsstyrelsen ser en risk med att införandet av LIV går emot socialtjänstens uppdrag och de nya intentionerna i nya socialtjänstlagen som väntas träda i kraft 1 juli 2025. Den nya socialtjänstlagen har som målsättning att socialtjänsten ska arbeta mer tidigt, förebyggande och uppsökande. Genom uppsökande verksamhet ska socialtjänsterna identifiera risker och sociala problem för att sedan informera familjer om vilket stöd och vilken hjälp det finns att få. En del av det uppsökande arbetet ska även kunna riktas till att bygga relationer och motivera dem som av olika skäl inte vill, kan eller vågar ta kontakt med socialtjänsten att delta i insatser. Länsstyrelsen bedömer att socialtjänsten behöver få tid och möjlighet att implementera det nya arbetssätt som nya socialtjänstlagen kräver, snarare än fler

tvingande verktyg. Fler tvingande verktyg enligt utredningens förslag riskerar att försvåra socialtjänsternas uppdrag både på kort, och lång sikt.

I den nya socialtjänstlagen framhålls även vikten av att socialtjänsten ska bedriva verksamheten utefter beprövad erfarenhet och bästa tillgängliga kunskap. Socialstyrelsen lyfter i sitt kunskapsstöd, kring rekommendationer avseende insatser till barn och unga för att motverka normbrytande beteende och hindra återfall i brott, att motivation hos individen är en grundläggande förutsättning i allt förändringsarbete. När motivationen för att ta emot insatser från socialtjänsten är låg, behöver mer tid och arbete ägnas åt att skapa förtroende, inge hopp och att på andra sätt stödja viljan och förmågan till förändring för att insatserna ska ge resultat.

Länsstyrelsen ser därmed en risk med att de tvingande öppenvårdsinsatser som föreslås i LIV inte kommer att kunna leda till förändring och bryta en negativ utveckling för att förhindra att barn och unga involveras i kriminalitet.

Konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet

Sedan 1 juli 2023 har kommuner enligt lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ansvar att ta fram en lägesbild över brottsligheten och besluta om en åtgärdsplan. Syftet med lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete är att säkerställa att kommunernas arbete är prioriterat, effektivt och kunskapsbaserat. Ett kunskapsbaserat arbete ska bland annat utformas utifrån evidens- och erfarenhetsbaserade metoder. Utredningen skriver att LIV kan ha positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet genom att bidra till att färre barn och unga involveras i, ägnar sig åt eller återfaller i brott. Länsstyrelsen bedömer att det inte går att fastställa om LIV kommer att ha positiva effekter på det brottsförebyggande arbete, då förslagen i utredningen saknar vetenskapligt stöd för att ha en brottsförebyggande effekt på barn och unga. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Länsstyrelsen att införandet av LIV behöver utredas ytterligare efter det att den nya socialtjänstlagen fått möjlighet att implementeras, följas upp och utvärderas. Först då är det möjligt att identifiera om det behövs en ny lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Stefan Attefall med handläggare Therese Eriksson som föredragande.

I den slutliga handläggningen har också Tony Engström, Kristina Jansson, Cecilia Magnusson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.